

Biskop Atle Sommerfeldt:

Dugnad for bosetting av flyktninger!

Det er i år 150 år siden Ivar Aasen uttrykte ønsket de fleste nordmenn fortsatt kan kjenne seg igjen i: «Utpå vinteren stundom han tenkte, gjev eg var i eit varmare land». Drømmen om varmere land var en utopi for de aller fleste på Ivar Aasens tid. I dag er den innenfor rekkevidde for nesten alle. Romsligere økonomi og kommunikasjonsrevolusjonen har gjort det mulig for oss å flykte både fra vinter og sommer dersom vi så ønsker, i alle fall for et par uker.

16 millioner mennesker i verden i dag har krysset landegrensene på flukt. De flykter ikke fra dårlig vær, men fra dårlig styresett av redsel for undertrykkelse, krig og forfølgelse. De aller fleste drar ikke lenger enn til nabolandet. Mange millioner lever i mer eller mindre permanente flyktningeleirer i naboland der de tas vare på av det internasjonale samfunnet gjennom humanitær bistand. Norsk bistand er ikke så omfattende i et globalt perspektiv, omtrent 3% av verdens samlede bistand. Men den gir viktige bidrag til verdens flyktninger. En betydelig del av Norges bistanden, både gjennom FN, direkte til stater og gjennom organisasjoner, brukes direkte og indirekte til å hjelpe mennesker på flukt i sitt eget land eller i flyktningeleirene i nabolandene. Fattigdomsbekjempelse, støtte til demokrati og menneskerettigheter og til konflikthåndtering øker folks muligheter i hjemlandene sine. Den bidrar til å gi folk muligheter i nærmiljøet sitt og gjør reisen tilbake til hjemstedene lettere.

I noen land er situasjonen så krevende og en løsning virker så langt borte, at FN velger å bosette noen av beboerne i flyktningeleirene i et tredje land. Norge tar i mot 1200 slike såkalte kvoteflyktninger i året.

Kommunikasjonsrevolusjonen gjør at folk i hele verden vet at det finnes land der det ikke er forfølgelse og nød. Noen av verdens flyktninger tar derfor sjansen på å flykte til land lenger borte på egenhånd. Det finnes både gode hjelpere og kyniske hjelpere tilgjengelig. Flukten organiseres og de forsøker å ta seg fram til land der de vet at stabilitet og sikkerhet er vedvarende og der muligheten for nye konflikter er små. Noen av disse kommer som asylsøkere til Norge. Selv om de har brukt illegale transportmåter, er de selvfølgelig ikke av den grunn det vi i vanlig språkbruk kaller kriminelle. I virkeligheten er alternativene deres få siden vanlige transportmidler er svært vanskelig å benytte fordi kontrollen er så effektiv.

Det vil være en overdrivelse å si at de mottas med åpne armer i Norge. De gjennomgår avhør og vurdering av om de faktisk har beskyttelsesbehov. De må godtgjøre at de har individuelt behov for beskyttelse og et stort apparat er involvert for å stadfeste om dette faktisk er riktig. Dersom dette ikke er tilfelle, må de reise fra Norge, frivillig eller med tvang. Slik må set være. Bare slik kan beskyttelsen av dem med reelt beskyttelsesbehov sikres. Men det er ikke lett å få beskyttelse i Norge. Det er uttalt politikk å føre en streng asylpolitikk. Denne politiske holdningen gjør at opinionen med rette har søkelys på om den halvparten av asylsøkerne som får avslag, er godt nok behandlet.

Men det er minst like nødvendig å rette søkelyset på de som faktisk får opphold og som derfor er funnet å ha krav på beskyttelse etter norsk og internasjonal lovgivning. Forholdene i landene de

flykter fra er så ille for dem at de har rett til å bli beskyttet mot forfølgelse. Det er ikke nok å være fattig, det holder heller ikke at du tilhører en minoritetsbefolkning som trakasseres eller er utsatt for familievold. Det må dokumenteres at asylsøkeren selv har behov for beskyttelse.

I fjor ble Moss kommune anmodet om å bosette 50 flyktninger. Man sa ja til å bosette 20, godt under gjennomsnittet i Borg bispedømme (Østfold og Akershus minus Asker og Bærum) på 60% som heller ikke er noe å skryte av. I 2013 er Moss anmodet om å bosette 40 flyktninger med behov for beskyttelse, vedtaket er fortsatt 20. Det er mulig å håndtere dette annerledes. Sarpsborg bosatte alle de ble anmodet om i 2012 (60) og har svart tilsvarende i 2013 (50).

Det bør være et realistisk mål for Moss og de andre kommunene å øke antallet en vil bosette til nivået Statens Integrerings og Mangfoldsdirektorat anmoder om. Den nylig avholdte konferansen om disse utfordringene øker forhåpentlig oppmerksomheten og stimulerer løsningsforslagene. Vi kan som nasjon ikke akseptere at mennesker i gjennomsnitt blir sittende i asylmottak i et halvt år før de kommer ut til kommunene. Og 250 har ventet i mer enn et år.

Men utfordringen går ikke bare til våre folkevalgte. I et demokrati som vårt er de folkevalgte avhengig av befolkningens støtte. Vi må gjøre det til en politisk vintersak å være raus mot dem som trenger beskyttelse og som staten anmoder kommunen om å bosette! Kirke og frivillige organisasjoner må være tilgjengelig for kommunenes administratorer slik at de som bosettes blir tatt godt imot i lokalmiljøet og ledsaget til å finne veien inn i det norske samfunnets mange irrganger. Det er aldri lett å lære seg hvordan saker og ting gjøres i et annet land, det kan de av oss som har bodd i utlandet en periode skrive under på. Da trengs det vennlige og tålmodige mennesker å støtte seg til.

Kirken har i hele sin historie hatt sin oppmerksomhet rettet mot å gi mennesker på flukt fra undertrykkelse, sykdom og nød beskyttelse. Det går helt tilbake til den gammeltestamentlige grunnfortellingen om Israelfolkets flukt fra slaveriet i Egypt og fortellingen om Den hellige families flukt til Egypt fra massakren på guttebarn i Betlehem og har fulgt henne siden. Allikevel har vi som kirke og kirkemedlemmer slett ikke alltid tatt vel i mot fremmede, verken som individer eller deltagere i kirke og samfunn.

La oss derfor alle sammen gjøre vårt for at kommunene våre blir gode steder å være for mennesker som etter norsk lov har fått beskyttelse i landet vårt. Det er virkelig en dugnad verdig.